

เสาะหาบะฮุ: กัลยาณชนที่ถูกคัดเลือก

นายบะห์รุดดิน บินยูโซ๊ะ*

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้ผู้เขียนได้ทำการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับเสาะหาบะฮุของท่านนบี มุฮัมมัด ﷺ โดยศึกษาความหมาย ความสำคัญ ความประเสริฐ และความอะดะละฮุ (ยุติธรรม) ตลอดจนแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวกับเสาะหาบะฮุ งานเขียนฉบับนี้ใช้วิธีการศึกษาเอกสารโดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ รวมทั้งสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนด ทั้งนี้เพื่อได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการและเชื่อถือได้ จากการศึกษาพบว่า เสาะหาบะฮุเป็นบรรพชนที่ได้รับการสรรเสริญและได้รับการยกย่องอย่างประจักษ์ และรุ่นของเสาะหาบะฮุเป็นรุ่นที่เต็มด้วยความประเสริฐและความอะดะละฮุ (ยุติธรรม) ที่มีอาจเทียบเคียงได้ ดังนั้นทุกรายงานผ่านพวกเขาไม่จำเป็นต้องสืบค้นหาศึกษาประวัติของพวกเขาแต่ประการใด เนื่องจากพระองค์อัลลอฮ์และท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ยืนยันและรับรองว่าพวกเขาเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม มีจริยธรรม และเที่ยงธรรม ดังนั้นทุกรายงานจากบรรดาเสาะหาบะฮุสามารถรับได้โดยมิต้องสงสัย

Abstract

This article studied the history of the Prophet's companions (Sahabahs). It concerned with the definition, significance, sublime, justice as well as the concepts relating to the Sahabahs. The study is documentary research by collecting data through many resources including relevant electronic media. Then, these data have been analysed according to the provided topic in order to obtain precise and reliable information about Sahabahs. The study found that the Sahabah had been eulogized and admired obviously. Moreover, they were a generation of sublimity and justice. Therefore, it is not necessary to search for their biographies to ascertain any reports transmitted by them. They were the people whose honesty, virtue, moral and righteous have been confirmed and recognized by Allah (SWT) and the Prophet (SAW). Consequently, the reports which have been conveyed by them can be believed without any doubt.

บทนำ

ศาสนาอิสลาม คือ ศาสนาที่พระองค์อัลลอฮ์ได้ประทานมาแก่มนุษยชาติผ่านท่าน นบีมุฮัมมัด ﷺ เพื่อให้ท่านเผยแผ่ และสั่งสอนอบรมมวลมนุษยชาติให้รู้จักพระองค์อัลลอฮ์ ศรัทธา ให้ทำความดีและละเว้นความชั่ว ทั้งนี้เพื่อจะได้รับความผาสุกในการดำเนินชีวิตในโลกนี้ และรอดพ้นจากอะซาบ (ความทุกข์ทรมาน) ในวันอาคิเราะฮ์ (โลกหน้า)

* M.A. (อิสลามศึกษา) อาจารย์ประจำสาขาวิชาอิสลามศึกษา คณะอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา

อัลลอฮ์ได้ทรงส่งท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ มาเพื่อเป็นพยานแก่ประชาชาติทั้งมวลว่า บรรดาศาสนทูตต่างๆ ในอดีตได้เผยแพร่อิสลามแก่พระเจ้าและทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์แล้วในการเรียกร้องเชิญชวนสู่อัลลอฮ์ผู้ทรงสร้าง

บรรดาเศาะหาบะฮ์เป็นกัลยาณชนรุ่นแรกที่นับถืออิสลามเป็นแนวการดำรงชีวิตซึ่งชนนี้ได้รับการอบรมหล่อหลอมจิตใจจากท่านรซูลซึ่งนับว่าเป็นชนอันประเสริฐที่สุด คุณลักษณะและความประเสริฐของพวกเขา ซัยยิด กุฎบ (1985, 11-19) ได้กล่าวว่าผลของการตะอฺวะฮ์ (การเผยแผ่) อิสลามสามารถผลิตชนรุ่นเศาะหาบะฮ์ที่มีอัตลักษณ์พิเศษ และมีความประเสริฐที่สุดซึ่งจะไม่เกิดขึ้นอีกในประวัติศาสตร์แห่งมนุษยชาติ การที่บรรดาเศาะหาบะฮ์มีความประเสริฐและมีอัตลักษณ์ที่ไม่เหมือนชนรุ่นอื่นนั้นอันเนื่องมาจากหลายสาเหตุ กล่าวคือ พวกเขาได้ยึดคัมภีร์อัลกุรอานและสุนนะฮ์ของท่านรซูลอัลลอฮ์เป็นแหล่งแรกในการรับรู้สิ่งต่างๆ การที่บรรดาเศาะหาบะฮ์ได้อ่านอัลกุรอานมิใช่เพื่อเพิ่มพูนความรู้ หาความสละสลวยด้านภาษาที่มีในอัลกุรอาน หรือจะได้รับการรับบัญญัติ หรือเพิ่มประสบการณ์เพียงอย่างเดียว แต่เป็นการอ่านและรับพระบัญชาจากพระองค์อัลลอฮ์สู่การปฏิบัติทันทีหลังจากได้ฟังไม่ว่าในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเรื่องปัจเจกบุคคล หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมส่วนรวม บรรดาเศาะหาบะฮ์เปรียบเสมือนพลทหารคนหนึ่งที่ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาเพื่อไปปฏิบัติในแต่ละวัน ดังนั้นเมื่อบรรดาเศาะหาบะฮ์ได้รับบัญชาการจากพระองค์อัลลอฮ์ พวกเขาจะไม่รีรอรีบดำเนินการอย่างเร่งด่วน กล่าวว่าจะมีคำสั่งนั้นจนไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้และบรรดาเศาะหาบะฮ์ได้ละทิ้งสิ่งที่เป็นญะฮิลียะฮ์ (ชั่วร้าย ความอธรรม ต่างๆ) พวกเขาได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ด้วยวันใหม่แห่งอิสลามด้วยบรรยากาศใหม่อันบริสุทธิ์ของอิสลาม พวกเขาจะไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งญะฮิลียะฮ์ต่างๆ ถึงแม้ว่าแต่เดิมนั้นเป็นสิ่งปกติสำหรับพวกเขาที่เคยปฏิบัติมาก่อนที่จะมารับอิสลาม

ตั้งแต่สมัยท่านรซูลจนถึงสมัยการปกครองของท่านอุมัยมาน อิบน์อุมัฟฟาน บรรดา เศาะหาบะฮ์และบรรดามุสลิมทั้งหลายต่างอยู่ในภาวะที่ติดต่อกัน มีความรักใคร่ เอาใจใส่ซึ่งกันและกันอยู่ร่วมกันอย่างฉันพี่น้องอย่างมีความสุข และอยู่เป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียว จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมท่านอุมัยมานที่ก่อโดยอับดุลลอฮ์ อิบน์ สะบอ เหตุการณ์นี้ทำให้เกิดกลุ่มซ็อะฮะบะฮ์ขึ้นมา¹ (อัสซะหะบีย, 1413: 11/236) ทั้งนี้ อันเนื่องมาจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากกลุ่มของพวกเขาที่ฆ่าเคาะลีฟะฮ์อุมัยมานได้บังคับให้เศาะหาบะฮ์ที่อยู่ในมะดีนะฮ์แต่งตั้งท่านอะลีเป็นเคาะลีฟะฮ์แทนท่านอุมัยมาน เหตุการณ์เช่นนี้ทำให้เศาะหาบะฮ์บางกลุ่มที่อยู่ตามหัวเมืองต่างๆ เช่น มุอาวียะฮ์ ไม่พอใจกับท่านอะลีที่ท่านได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเคาะลีฟะฮ์จากกลุ่มกบฏ โดยเฉพาะมุอาวียะฮ์ได้เรียกร้องให้ท่านอะลีทำการสืบสวนพร้อมลงโทษต่อผู้กระทำผิดในการฆ่าท่านอุมัยมานเสียก่อนที่ท่านจะยอมรับและให้สัตยาบันต่อท่านอะลี แต่ท่านอะลีมีความเห็นว่าจำเป็นต้องสร้างอุมมะฮ์ (ประชาชาติ) มุสลิมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันก่อนที่จะลงโทษผู้ที่กระทำผิด ความตึงเครียดระหว่าง 2 ฝ่ายทำให้เกิดสงครามคิฟีนในปี ที่ 37 หลังจากสงครามนี้แล้ว กลุ่มสนับสนุนอะลีได้เกิดความขัดแย้งกันเองจนทำให้เกิดกลุ่มใหม่ คือ กลุ่มอัลเคาะวาริจญ์ ซึ่งกลุ่มนี้ได้มีแนวคิดใหม่ว่า กลุ่มของอะลี และกลุ่มของมุอาวียะฮ์ ล้วนเป็นกลุ่มที่ผิดทั้งคู่ และบรรดาเศาะหาบะฮ์ที่ยอมรับกับการยุติสงครามถือเป็นผู้ที่กระทำบาปสถานหนัก และตกเป็นผู้ที่สิ้นสภาพจากการเป็นมุสลิม

นอกจากกลุ่มอัลเคาะวาริจญ์แล้ว ยังมีกลุ่มซ็อะฮะบะฮ์ที่ได้กล่าวหาบรรดาเศาะหาบะฮ์ เนื่องจากพวกเขาได้แต่งตั้งท่านอุมั บักร อัศคีดิก ท่านอุมัร อิบน์ล ค็อฏฏอบ และท่านอุมัยมาน อิบน์อุมัฟฟานตามลำดับให้เป็นเคาะลีฟะฮ์หลังจากท่านรซูลเสียชีวิต เกี่ยวกับเรื่องนี้ อัลกุไลนีย (1365: 8/245) ได้รายงานว่

¹ หมายถึงกลุ่มที่สนับสนุนท่านอะลีทางการเมือง

เศาะหาบะฮ์ทั้งหลายตกเป็นมูรตัด² หลังจากการเสียชีวิตของท่านนบี (เนื่องจากพวกเขาได้ให้สัตยาบันต่ออบู บักร์ เพื่อดำรงตำแหน่งเป็นเคาะลีฟะฮ์) เว้นสามท่านเท่านั้น คือ อัลมิกดาด สัลมาน อัลฟาริซีย และอบูซุร ริน การกระทำของบรรดาเศาะหาบะฮ์ดังกล่าวกลุ่มซ็อะฮ์บะฮ์เห็นว่าขัดกับตัวบทอัลกุรอาน และหะดีษของท่าน รซูล ซึ่งซ็อะฮ์บะฮ์กล่าวว่าตำแหน่งเคาะลีฟะฮ์ที่แท้จริงหลังจากท่านรซูลเสียชีวิต คือ ท่านอะลี อิบน์ อบีฏอลิบ ส่วนอบูบักร์ อุมัร และอุษมาน เป็นผู้แย่งอำนาจทางการเมืองจากท่านอะลี โดยที่พวกเขาได้ปฏิบัติตามที่ บัญญัติไว้ในหะดีษ เฆาะดีรคุม³ ที่ท่านรซูลได้กล่าวว่า “ผู้ใดก็ตามที่ถือฉันเป็นคนรัก ผู้นั้นต้องรับอะลี เป็นคนรักด้วย” (อัตติรมิซีย: 3646) กลุ่มซ็อะฮ์บะฮ์ได้ให้ความหมายเมื่อนำจากหะดีษนี้ คือ ผู้นำและผู้ปกครอง ดังนั้นการที่เศาะหาบะฮ์ได้แต่งตั้งเคาะลีฟะฮ์ 3 ท่านก่อนท่านอะลี ถือว่าเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธา ดังนั้นบรรดา เศาะหาบะฮ์ที่ร่วมในเหตุการณ์เฆาะดีรคุม นั้น ได้กลายเป็นกาฟิร (ผู้ปฏิเสธศรัทธา) ทั้งสิ้นนอกจากเพียงบาง คนที่กล่าวมาข้างต้นเท่านั้น

ส่วนอะฮ์ลิสซุนนะฮ์บะฮ์เห็นว่าบรรดาเศาะหาบะฮ์เป็นเป็นอัครสาวกของท่านรซูล ﷺ ที่รับช่วงจากท่าน สืบทอดศาสนาอัลอิสลามสู่ชนรุ่นหลัง พวกเขามีพยายามในการรักษาและถ่ายทอดศาสนาของพระองค์ อัลลอฮ์ พวกเขาได้รายงานหลักการของศาสนา และหะดีษต่างๆ สู่ชนรุ่นหลังด้วยความอะมานะฮ์ และความอะดัลละฮ์ ถ้าหากพวกเขาเป็นคนเลว ไม่สัตย์จริง หรือคนกลับกลอก ศาสนาทั้งศาสนาจะต้องพังทลาย เพราะสิ่งเหล่านี้ได้ถูกถ่ายทอดถึงเรา ผ่านเศาะหาบะฮ์ทั้งสิ้น

จากสองทัศนะที่มีความขัดแย้งกันในเรื่องเศาะหาบะฮ์ ข้าพเจ้าเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งใน การศึกษาความหมาย ความสำคัญ ความประเสริฐ และความอะดัลละฮ์ของเศาะหาบะฮ์ ทั้งนี้เพื่อให้เกิด ความกระจ่างและชัดเจนยิ่งขึ้น และสามารถนำมาเป็นบรรทัดฐานในการเสริมความรู้ และความศรัทธาต่อไป

ความหมายของเศาะหาบะฮ์

คำว่า เศาะหาบะฮ์ صحابة เิงภาษา มาจากรากศัพท์ เศาะหิบะ صَحِبَ หมายถึง การ คบเป็นเพื่อนสหายกัน อัลเคาะฎิบ อัลอะษุดาดีย (1405: 519) กล่าวว่า “บรรดานักภาษาศาสตร์ เห็นพ้อง กันว่า เศาะหาบีย صحابي มาจากรากศัพท์ อัศศุหะฮ์ الصُّحْبَةُ หมายถึงการคบเป็นเพื่อนกัน”

ส่วนความหมายเชิงวิชาการ อัลบุคอรี (อ้างในอิบนุหะญัร อัลอัศกอแลนี, 1989: เล่ม 7 หน้า3) ได้ กล่าวว่า มุสลิมท่านใดเป็นสหายหรือเห็นท่านรซูล มุสลิมท่านนั้นเป็นเศาะหาบะฮ์ อะลี อัลมะดีนี (อ้าง ในอิบนุหะญัร อัลอัศกอแลนี, 1989: เล่ม 7 หน้า 5) กล่าวว่า ผู้ใดที่คบเป็นเพื่อนหรือเห็นท่านรซูลถึงแม้ว่า วินาทีเดียวผู้นั้นเป็นเศาะหาบะฮ์ของท่าน ส่วนอิบนุหะญัร อัลอัศกอแลนี (1989: เล่ม 7 หน้า 5) ได้นิยาม ความหมายของคำเศาะหาบะฮ์ ว่า เศาะหาบะฮ์คือผู้พบเห็นท่านรซูล ﷺ ด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อ ท่าน และเสียชีวิตในฐานะเป็นมุสลิม

ดังนั้น เศาะหาบะฮ์ คือ ผู้ที่พบเห็นท่านนบี ﷺ มีความศรัทธาต่อท่าน และตายในฐานะเป็นผู้ ศรัทธา

จากนิยามข้างต้นสามารถขยายความได้ว่าผู้ที่พบเห็นท่านนบี ﷺ จะครอบคลุมถึง

1. ผู้ที่เคยพบกับท่านและได้อาศัยอยู่กับท่านในช่วงเวลาอันสั้นหรือยาว
2. ผู้ที่รายงานหะดีษจากท่านหรือไม่เคยรายงานหะดีษจากท่าน

² มูรตัด คือ ผู้ที่ออกจากการเป็นมุสลิมเนื่องจากการศรัทธา การกระทำ หรือจากคำพูดสิ่งขัดกับหลักการอิสลามอย่างร้ายแรง เช่น กล่าว คำที่บ่งชี้ถึงความปฏิเสธศรัทธา การตั้งภาคีกับพระองค์อัลลอฮ์ หรือ การบูชาเจ็ดต่างๆ เป็นต้น

³ ชื่อสถานที่ ที่ท่านรซูลได้พักจากการเดินทางกลับหลังพิชิตอัญญักบุร

3. ผู้ที่เคยออกรบพร้อมกับท่านหรือที่ไม่เคยออกรบเลย
4. ผู้ที่เคยพบเห็นท่านถึงแม้ว่าไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกัน
5. และผู้ที่ไม่ได้เห็นท่านด้วยตา อันเนื่องมาจากพิการตาบอด เป็นต้น

อนึ่ง ผู้ที่พบเห็นท่านนบีหลังจากท่านเสียชีวิต และก่อนจากการฝังศพท่าน ผู้นั้นมิใช่เศาะหาบะฮ์ (อิบนุหะญัร, ค.ศ. 1989: 7/5) สำหรับผู้ที่ท่านนบีได้เห็นเขา และเขาไม่เห็นท่าน นบี ผู้นั้นย่อมเป็นเศาะหาบะฮ์

ผู้มีความศรัทธาต่อท่านนบี หมายถึง ผู้ที่ศรัทธาต่อพระองค์อัลลอฮ์ ศรัทธาต่อท่านนบีอย่างแท้จริง และปฏิบัติสิ่งต่างๆ ที่ศาสนากำหนด ตลอดจนหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่ทำลายความศรัทธา พวกเขาเหล่านั้นคือเศาะหาบะฮ์ ส่วนคนมูนาฟิกหรือผู้ที่ไม่ศรัทธาอย่างแท้จริง ผู้นั้นมิใช่เป็นเศาะหาบะฮ์ เช่น อับดุลลอฮ์ อิบน์ อุบัย ผู้นำของมูนาฟิก เป็นต้น

ส่วนผู้ที่ได้เห็นและพบท่านแต่ไม่ศรัทธาผู้นั้นมิใช่เป็นเศาะหาบะฮ์ เช่น อับดุลลอฮ์ และ อับดุลลอฮ์ เป็นต้น หรือผู้ที่พบเห็นท่านแต่เป็นผู้ที่นับถือศาสนาอื่นหรือคริสต์ เขาเหล่านั้นมิใช่เป็นเศาะหาบะฮ์ ส่วนผู้ที่เข้ารับอิสลามหลังจากท่านนบี ﷺ เสียชีวิตผู้นั้นมิใช่เป็นเศาะหาบะฮ์ เช่นกัน สำหรับผู้ที่ศรัทธาต่อท่านนบี และปฏิบัติสิ่งที่ยุคศาสนากำหนด ผู้นั้นย่อมเป็นเศาะหาบะฮ์ด้วยเช่นกัน เพราะผู้นั้นมีทั้งกลุ่มที่ศรัทธาและรักดีต่ออัลลอฮ์ และกลุ่มที่ทรยศและไม่ศรัทธาต่อพระองค์ (อิบนุหะญัร, ค.ศ. 1989: 7/5)

ผู้เสียชีวิตในฐานะเป็นผู้ศรัทธา หมายถึง บรรดาเศาะหาบะฮ์ ได้เสียชีวิตในขณะที่พวกเขานั้นศรัทธาต่อพระองค์อัลลอฮ์ และศรัทธาต่อท่านนบี ﷺ ส่วนผู้ที่ศรัทธาและได้กลายเป็นคนปฏิเสธและเสียชีวิตโดยที่เขานั้นปฏิเสธศรัทธา ผู้นั้นมิใช่เป็นเศาะหาบะฮ์ เช่น อับดุลลอฮ์ อิบน์ อุบัย และเขาได้พบเห็นท่านนบี และศรัทธาต่อท่าน แต่ชีวิตในบั้นปลายของเขาได้เปลี่ยนศาสนาจากศาสนาอิสลามเป็นศาสนาคริสต์ และเขาเสียชีวิตในขณะที่เขานับถือศาสนาคริสต์

ส่วนผู้ที่เคยเห็นท่านและศรัทธาต่อท่านและกลายเป็นผู้ปฏิเสธศรัทธา หลังจากนั้นเขาน้อมรับอิสลามใหม่ ผู้นั้นย่อมเป็นเศาะหาบะฮ์เช่นกัน เช่น อิบน์ อับี กอยสุ เขาได้ปฏิเสธศรัทธาหลังเขาได้ศรัทธา แต่เขาเข้ารับอิสลามครั้งที่สอง ในสมัยของอุมัร อิบน์ุล ค็อฏฏอบ ทำให้ท่านกลายเป็นเศาะหาบะฮ์ท่านหนึ่งเช่นกัน

จากนิยามต่างๆ ที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า เศาะหาบะฮ์ เป็นบรรพชนพบเห็นท่านนบี ﷺ มีความศรัทธาต่อพระองค์อัลลอฮ์ และท่านนบี พร้อมปฏิบัติสิ่งที่ยุคศาสนากำหนด หลีกเลี่ยงสิ่งต่างๆ ที่ศาสนาได้ห้าม และพวกเขาเหล่านั้นเสียชีวิตในขณะที่พวกเขาเต็มเปี่ยมด้วยความศรัทธาต่อพระองค์และต่อท่านนบีถึงวินาทีสุดท้ายของชีวิต

ความสำคัญของเศาะหาบะฮ์

มีหลายโอกาสการอัลกุรอาน และหลายบทพระดำรัสที่ได้ยกย่อง และสรรเสริญบรรดาเศาะหาบะฮ์ ว่าพวกเขามีความสำคัญมาก เนื่องจากว่าพวกเขาเป็นชนที่รับอิสลามจากท่านรซูล โดยตรง และร่วมอยู่กับท่านรซูลในช่วงที่อัลกุรอานถูกประทานลงมาตลอดจนพวกเขาได้รับการอบรม ดูแล และสั่งสอนทุกๆ ด้านจากท่านรซูลเอง

บรรดาเศาะหาบะฮ์เป็นผู้เชื่อมที่สำคัญระหว่างท่านรซูลกับชนรุ่นหลังต่อจากพวกเขา การที่พระองค์ประสงค์เลือกพวกเขาเป็นผู้สืบทอดอิสลามนั้นแน่นอนพระองค์ย่อมให้ความสำคัญต่อพวกเขา และรักษาสัญญาต่างๆ ไว้กับพวกเขา เปรียบเสมือนทูตของท่านรซูล หลังจากท่านเสียชีวิตไป จึงไม่แปลกเลยที่ท่านรซูลได้ยืนยันว่าแนวทางของท่านและของเศาะหาบะฮ์เป็นแนวทางที่รอดพ้นจากไฟนรก ท่านกล่าวว่า

“ชนชาวอิสราเอลแตกแยกออกเป็น 72 พวก ประชาชาติของฉันจะแตกออกไป 73 พวก พวกเขาทั้งหมดจะอยู่ในไฟ (นรก) นอกจากกลุ่มคณะเดียวเท่านั้น นั่นคือ กลุ่มคณะที่ยึดถือแนวทางของฉัน และแนวทางเสาะหาบะฮะฮ์ของฉัน” (ฮัตติมิซียู: 2640) จะเห็นว่ากลุ่มที่ได้รับทางรอดจากไฟนรกนั้น คือ กลุ่มที่ยึดแนวทางของท่านรซูลุลลอฮ์และแนวทางของเสาะหาบะฮะฮ์ของท่าน

กระนั้นก็ตาม บรรดาเสาะหาบะฮะฮ์มิใช่ผู้ปราศจากบาป ไม่ว่าจะเป็นบาปใหญ่หรือบาปเล็ก คุณลักษณะและการปฏิบัติของพวกเขาประกอบไปด้วยความเที่ยงธรรมและความสูงส่ง จนเป็นเหตุให้พวกเขาได้รับการอภัยโทษจากความบกพร่องที่พวกเขากระทำไป และหากเสาะหาบะฮ์ใดคนหนึ่งทำความผิด เขาจะรีบขออภัยโทษและกลับเนื้อกลับตัว เขาจะมุ่งทำความดีต่างๆ และพวกเขาจะไปหาท่านรซูลเพื่อให้ท่านรซูลได้ขอไถ่โทษ (ชะฟาอะฮ์) จากพระองค์อัลลอฮ์ จนกว่าเขาได้รับการอภัยโทษจากพระองค์ เพราะพวกเขาเป็นผู้สมควรแก่การได้รับการขอไถ่โทษมากที่สุด การทำญิฮาด การอพยพ ความรู้ การกระทำ และการสนับสนุนช่วยเหลือท่านรซูลจะเป็นเหตุให้ได้รับการอภัยโทษในความผิดพลาดของพวกเขา สำหรับการอิจติฮาด (วินิจัย) ของพวกเขาถ้าถูกต้องพวกเขาจะได้รับรางวัลตอบแทนสองเท่า และหนึ่งเท่าถ้าหากว่าความพยายามที่จะค้นหาความจริงความถูกต้องของพวกเขาลงเอยด้วยข้อสรุปที่ผิดพลาด เกี่ยวกับเรื่องนี้ ท่านอิมามอัชชาฟีอียูกล่าวว่า “ฉันมีความรักติดต่อบรรดาเสาะหาบะฮ์ และฉันขอพรต่ออัลลอฮ์ให้ทรงอภัยโทษให้กับพวกเขา และให้กับผู้ต่อสู้ในสงครามฮุจรูและสงครามศิฟฟิน ทั้งฝ่ายที่ฆ่าผู้อื่น และฝ่ายที่ถูกฆ่า ตลอดจนบรรดาเสาะหาบะฮ์ของท่านทุกคน” (อ้างถึงใน อุมมุ ฮานี, 2543: 16)

จากโครงการอัลกุรอาน และสุนนะฮ์ของท่านรซูล ﷺ ได้พรรณนาถึงคุณงามความดีของบรรดาเสาะหาบะฮ์ นั้นย่อมแสดงว่าพวกเขาเหล่านั้นมีความแตกต่างจากบุคคลโดยทั่วไป มุฮัมมัด อัล นัซรอมียู (1986: 125) กล่าวว่า ความประเสริฐและคุณงามความดีของพวกเขา สามารถนำมาสรุปดังต่อไปนี้

1. เป็นความประสงค์ของอัลลอฮ์ที่ได้ทรงคัดเลือกพวกเขาให้เป็นเสาะหาบะฮ์ของท่านรซูล
2. การที่พวกเขาเป็นเสาะหาบะฮ์ของท่านนั้น ทำให้เสียชีวิตของพวกเขาเป็นบทบัญญัติในอิสลาม
3. พวกเขาได้พยายามถ่ายทอดศาสนาอิสลามแก่ชนรุ่นหลัง หลังจากการเสียชีวิตของท่านรซูล
4. การปฏิบัติ ตลอดจนความประพฤติของพวกเขาสอดคล้องกับหลักการอิสลาม ด้วยจิตใจอันบริสุทธิ์ต่อพระองค์อัลลอฮ์
5. การเสียสละของพวกเขาด้วยทรัพย์สิน เลือดเนื้อ และจิตวิญญาณเพื่อเผยแพร่ศาสนาของพระองค์ ทำให้ศาสนาของพระองค์นั้นแพร่หลายยังมวลมนุษยชาติ
6. ท่านรซูลระบุว่าความรัก และปฏิบัติตามพวกเขาเป็นสัญลักษณ์แห่งการศรัทธา (อิมาน) และการดูหมิ่น ประณาม และสาปแช่งพวกเขาเป็นสัญลักษณ์การทำลายความศรัทธา

การยืนยันความเป็นเสาะหาบะฮ์

สำหรับแหล่งอ้างอิงที่เราสามารถยืนยันการเป็นเสาะหาบะฮ์นั้นอิบน์หะญัร อัลอัศกอแลนียู (1995: เล่ม 1 หน้า 160) ได้ตั้งกฎเกณฑ์และวิธีการต่างๆ ในการยืนยันความเป็นเสาะหาบะฮ์ด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

1. ปรากฏการเป็นเสาะหาบะฮ์ในสายรายงานที่เป็นตะวาตุร (การรายงานด้วยหมู่คนจำนวนมาก โดยที่ไม่สามารถสันนิษฐานว่าคนเหล่านั้นรวมหัวกันกล่าวเท็จ) เช่นอับบัสกร อุมร์ อุษมาน อะลี เป็นต้น
2. ปรากฏการเป็นเสาะหาบะฮ์จากการแพร่หลายและล้าลือเช่น ฏาะมาม อิบน์ชะฮะบะฮ์ และอุกาชะฮ์ อิบน์มุหุศอน เป็นต้น

3. ปรากฏการเป็นเศาะหาบะฮ์ในรายงานของเศาะหาบะฮ์ด้วยกัน หรือปรากฏในรายงานของตาบิอิน โดยมีตาบิอินคนอื่นให้การรับรอง เช่น หะมามะฮ์ อิบน์อบีอะหฺมะมะฮ์ อัลเดาซี

4. การอ้างของเศาะหาบะฮ์คนหนึ่งว่าเขาเป็นเศาะหาบะฮ์ เช่น มีมุสลิมที่มีคุณธรรมท่านหนึ่งเขาได้ร่วมชีวิตกับท่านรซูล และอ้างว่าเขาเป็นเศาะหาบะฮ์ การอ้างตัวเช่นนี้ยอมรับได้ ตามที่เขาอ้าง

รุ่นต่างๆ ของเศาะหาบะฮ์

เศาะหาบะฮ์นั้นมีหลายรุ่น หรือหลายภาวะบะกอด อิบน์หะญัร อัลอัศกอละลานีย (1995, เล่ม 1 หน้า: 82) ได้แบ่งรุ่นต่างๆ ของเศาะหาบะฮ์ออกเป็น 12 รุ่น ดังต่อไปนี้

1.เศาะหาบะฮ์ที่เข้ารับนับถือศาสนาอิสลามหลังจากที่ท่านรซูล ﷺ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นรซูลในนครมักกะฮ์ เช่น เคาะดีญะฮ์ อับบัส และอะลี เป็นต้น

2.เศาะหาบะฮ์ที่ให้สัตยาบันต่อท่านรซูลก่อนการประชุมชาวมักกะฮ์ที่ดารุลนัจวะฮ์ในนครมักกะฮ์ เช่นอากีร อิบน์อบีบักร์ อัลลีซีย อามิร จากตระกูล อัลบะกัร เป็นต้น

3.เศาะหาบะฮ์ที่อพยพจากเมืองมักกะฮ์ไปยังเมืองหะบะชะฮ์ (เอธิโอเปีย) เช่น อามิร อิบน์รอบีอะฮ์ อัลอินซี (อิบน์ชะฮุด, 1990: เล่ม 1 หน้า 160)

4.เศาะหาบะฮ์ที่ให้สัตยาบันต่อท่านรซูลครั้งแรก ณ อะกอบะฮ์ เช่น มุอาซ อิบน์ อัลหะริษ และอุบะดะฮ์ อิบน์ อัซซอมิด เป็นต้น (อิบน์หิซาม, 1993: เล่ม 1 หน้า 431)

5.เศาะหาบะฮ์ที่ให้สัตยาบันต่อท่านรซูลครั้งที่สอง ณ อะกอบะฮ์ เช่น นะซีบะฮ์ อิบน์กะอูบ และอัลมะ บุตรีของอัมรฺ (อิบน์หิซาม, 1993: เล่ม 1 หน้า 440)

6.เศาะหาบะฮ์ที่อพยพจากเมืองมักกะฮ์สู่เมืองมะดีนะฮ์ ในขณะที่ท่านรซูลอาศัยอยู่ที่กุบาอฺ (เป็นหมู่บ้านใกล้เมืองมะดีนะฮ์) และกำลังสร้างมัสยิดที่นั่น

7.เศาะหาบะฮ์ที่เข้าร่วมกับท่านรซูลในสงครามบัตร์ เช่น อุไมร อิบน์ อัลหะมาหม อัลซุมุฮ์ อุไบดะฮ์ อิบน์ อัลหะริษ

8.เศาะหาบะฮ์ที่อพยพระหว่างเหตุการณ์ช่วงสงครามบัตร์และเหตุการณ์หุฎัยยะฮ์

9.เศาะหาบะฮ์ผู้ให้สัตยาบันริดวานแก่ท่าน

10.เศาะหาบะฮ์ที่อพยพระหว่างเหตุการณ์หุฎัยยะฮ์และปีแห่งการพิชิตเมืองมักกะฮ์ เช่น คอลิด อิบน์ อัลละลิต และ อัมรฺ อิบน์ อัลอัซ เป็นต้น

11.ผู้ที่เข้ารับอิสลามในวันพิชิตเมืองมักกะฮ์ ประกอบด้วยชาวกรุยซุเช่นอนุซุฟยาน เป็นต้น

12.บรรดาเด็กๆที่ได้เห็นท่านรซูลในวันพิชิตเมืองมักกะฮ์ และวันพิชิตญะญุญครั้งสุดท้าย (อัลสะคอวีย, 1993: เล่ม 3 หน้า 103)

จำนวนของเศาะหาบะฮ์

นักปราชญ์มุสลิมหลายท่านให้ทัศนะต่างกันเกี่ยวกับจำนวนของเศาะหาบะฮ์ซึ่งทัศนะเหล่านี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1.รายงานจากอิมามอัซซาฟีอีย (อ้างถึงใน อิบน์กะษีร, ม.ป.ป.: เล่ม 5 หน้า 397) กล่าวว่า ในช่วงเวลาที่ท่าน รซูล ﷺ เสียชีวิตเศาะหาบะฮ์มีทั้งสิ้น หกหมื่นคน ซึ่งครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในเมืองมะดีนะฮ์ ส่วนอีกครึ่งหนึ่งกระจัดกระจายในเผ่าต่างๆ

2. รายงานจากอิมามอะฮฺมัด (อ้างในอัลสะคอวีย, 1993: เล่ม 3 หน้า 77) กล่าวว่า ในช่วงที่ท่านรซูล ﷺ เสียชีวิต มีบรรดาเศาะหาบะฮ์ที่ละหมาดตามท่านเป็นจำนวนสามหมื่นคน จากทัศนะของอิมาม

อะฮ์มัดนี้ ท่านอัลสะคอวัยได้แสดงข้อคิดเห็นว่าเป็นจริงท่าน (อิมามอะหมัด) ได้สำรวจจำนวนของเศาะหาบะฮ์เฉพาะผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองมะดีนะฮ์เท่านั้น

ปรากฏในรายงานของอัชเชารีย์ (อ้างถึงในอิบนุกะษีร, อัลอัศกออลานีย, 1995: เล่ม 1 หน้า 5-6) กล่าวว่า ผู้ใดที่ถือว่าท่านอะลีมีสิทธิ์มากกว่าท่านอุษมานในการเป็นเคาะลีฟะฮ์ที่สาม (หลังการเสียชีวิตของท่านอุมัร) นั้น ผู้นั้นย่อมทรยศต่อบรรดาเศาะหาบะฮ์เป็นจำนวนหนึ่งหมื่นสองพันคน ซึ่งท่านรซูลได้ยอมรับความอะดัลละฮ์ของพวกเขา เหตุการณ์นี้เกิดหลังจากท่านรซูลเสียชีวิตไปแล้ว 12 ปี ในช่วงระยะเวลานั้นมีบรรดาเศาะหาบะฮ์หลายคนเสียชีวิตในสนามรบต่างๆ หรือเสียชีวิตจากโรคระบาด (ฏอฮูน) ในสมัยของอุมัร ทำให้จำนวนของพวกเขาลดน้อยลง

อบูซุรอะฮ์ อัรรอซีย (อ้างถึงใน อิบนุ กะษีร, 1994: 175) กล่าวว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์ที่ร่วมทำพิธีฮัจญ์พร้อมกับท่านรซูลมีจำนวนสี่หมื่นคนและมีเศาะหาบะฮ์ที่ร่วมทำสงครามตะบุกกับท่านรซูลจำนวนเจ็ดหมื่นคน และจำนวนเศาะหาบะฮ์ในวันทีรซูลเสียชีวิตมีแสนหนึ่งหมื่นสี่พันคน

จากหลายๆ ทศวรรษของนักปราชญ์ที่เสนอมา จะเห็นว่าบรรดาเศาะหาบะฮ์มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งแสนหนึ่งหมื่นสี่พันคน ตามที่อบูซุรอะฮ์ อัรรอซียได้กล่าวไว้เพราะในสงครามตะบุกตามสายรายงานของอิบนุกะษีร อัลอัศกออลานีย ว่าผู้คนต่างๆ ที่เข้าร่วมในวันสงครามนั้นมีจำนวนมากจนไม่สามารถที่จะบันทึกในงานนิพนธ์ใดๆ ได้

เศาะหาบะฮ์คนแรกและคนสุดท้ายที่เสียชีวิต

มีรายงานหลายกระแสที่บันทึกเกี่ยวกับเศาะหาบะฮ์คนแรกที่เข้ามารับศาสนาอิสลามหลังจากท่านรซูล ﷺ ได้รับโองการจากพระองค์

อักรอม ฎิยาฮ์ อัลอุมะรีย (1998: 87) กล่าวว่า รายงานเกี่ยวกับการประทานวะฮยูครั้งแรกแก่ท่านรซูล ﷺ ระบุว่า ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ บุตรีของคุวัยลิด เป็นคนแรกที่ทราบการเป็น รซูลของท่านรซูลุลลอฮ์ และการประทานวะฮยูแก่ท่าน หลังจากนั้นท่านหญิงเชื้อและศรัทธาต่อท่านรซูล ช่วยเหลือท่าน และพยายามแบ่งเบาภาระของท่าน จากเหตุการณ์นี้ ทำให้เชื่อได้ว่าท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ เป็นคนแรกที่ศรัทธาและนับถือศาสนาอิสลามจากท่านรซูล อิบนุ ซะอูด (1990: เล่ม 3 หน้า 15) กล่าวว่า “มุฮัมมัด อิบนุอุมัร รายงานว่า พวกเรามีมติเห็นว่าเคาะดีญะฮ์ เป็นคนแรกที่นับถืออิสลามจากท่านรซูล หลังจากเธอแล้วพวกเรามีความเห็นที่แตกต่างกันระหว่าง 3 ท่าน คือ อะลี อบูบักร์ และซัยดฺ อิบนุหะรีษะฮ์”

อับลุเลาะฮ์ อิบนุล อับบาส กล่าวว่า “อบูบักร์เป็นคนแรกที่นับถือศาสนาอิสลาม”

รายงานจากเราะบีอะฮ์ อิบนุ อบีอับดิลรอฮมาน และอัลมัซซุน กล่าวว่า อบูบักร์เป็นชายคนแรกที่นับถืออิสลาม

อิบนุเศาะลาฮ์ (อ้างถึงใน อิบนุ กะษีร, 1994: 175) กล่าวว่า อิสระชนชายคนแรกที่นับถืออิสลาม คือ อบูบักร์ เด็กคนแรกที่รับอิสลาม คือ อะลี หญิงคนแรก คือ ท่านหญิงเคาะดีญะฮ์ คนใช้คนแรก คือ ซัยดฺ และทาสคนแรก คือ บิลาล

ส่วนเศาะหาบะฮ์คนสุดท้ายที่เสียชีวิตนั้น อิบนุเศาะลาฮ์ กล่าวว่า เป็นที่รู้กันว่า อบู อัลฎุฟัยลฺ อามิร อิบนุ วาซีละฮ์ อัลลียี เป็นเศาะหาบะฮ์คนสุดท้ายที่เสียชีวิต คือ ในปี 110 แห่ง ฮิจเราะฮ์ศักราช (อ้างถึงใน อิบนุ กะษีร, ค.ศ. 1994: 179)

ความประเสริฐของเศาะหาบะฮ์ที่ปรากฏในอัลกุรอาน

ความประเสริฐของเศาะหาบะฮ์มีกล่าวถึงในโองการอัลกุรอานหลายโองการ ซึ่งบางครั้งจะกล่าวถึงอย่างทั่วไปถึงลักษณะของพวกเขา และบางครั้งจะกล่าวถึงเฉพาะลักษณะบางคนในหมู่พวกเขา ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าพวกเขาเป็นพวกที่พระองค์ได้ทรงเลือกและทรงประสงค์ที่จะให้เป็นสาวกหรือสหายของท่านตลอดจนเป็นผู้ทำหน้าที่แทนท่านในการบริหารศาสนจักรและอาณาจักรหลังจากท่านเสียชีวิตไป พระองค์อัลลอฮ์ได้สรรเสริญพวกเขาโดยรวมในอัลกุรอานดังปรากฏในโองการต่อไปนี้

﴿وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا ۚ﴾

ความว่า “และในทำนองเดียวกัน เราได้ให้พวกเจ้าเป็นประชาชาติที่เป็นกลาง เพื่อพวกเจ้าจะได้เป็นสักขีพยานแก่มนุษยชาติทั้งหลายและรซูล ﷺ ก็เป็นสักขีพยานแก่พวกเจ้า”

(อัลบะเกาะเราะฮ์, 2: 143)

โองการนี้พระองค์ได้กล่าวถึงประชาชาติของมุฮัมมัด ซึ่งพระองค์ทรงเลือกให้พวกเขาเป็นประชาชาติที่ประเสริฐที่สุด (อิบน์กะษีร, 1999: เล่ม 1 หน้า 250) และเป็นประชาชาติที่มีคุณธรรม (อัดลุ) ที่สุด (อัลญะบารีย์, 1992 : เล่ม 2 หน้า 9) เมื่อพระองค์ทรงเลือกประชาชาติของรซูลุลลอฮ์ ﷺ ให้เป็นประชาชาติที่ประเสริฐที่สุด เศาะหาบะฮ์จึงเป็นกลุ่มคนที่ประเสริฐที่สุด (นาศิร อิบน์ อะลี อาอิม อัล ชัยคุ, 1995: 1/55) เนื่องจากพวกเขามีชีวิตอยู่และได้สัมผัสกับโองการอัลกุรอานที่ท่านรซูล ﷺ อ่านแก่พวกเขาโดยตรง

﴿كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ۚ﴾

ความว่า “พวกเจ้า (พวกที่ศรัทธาต่อท่านรซูลุลลอฮ์) นั้นเป็นประชาชาติที่ดียิ่ง ซึ่งถูกให้อุบัติขึ้นสำหรับมนุษยชาติ โดยที่พวกเจ้าใช้ให้ปฏิบัติในสิ่งที่ชอบ และห้ามมิให้ปฏิบัติสิ่งที่มิชอบ และศรัทธาต่อ อัลลอฮ์”

(อาละอิมรอน, 3: 110)

ในโองการนี้พระองค์กล่าวอย่างชัดเจนว่าประชาชาติของมุฮัมมัดเป็นประชาชาติที่ดีที่สุด เพราะพวกเขาเป็นประชาชาติที่อุบัติขึ้นเพื่อให้ปฏิบัติและเผยแพร่สิ่งที่ดี หลีกเลียงและห้ามปรามสิ่งที่เลวร้ายตลอดจนศรัทธาต่อพระองค์อย่างเต็มเปี่ยม ส่วนบรรดาเศาะหาบะฮ์เป็นชนรุ่นแรกที่โองการนี้พูดถึง ดังนั้นพวกเขาจึงเป็นพวกที่ประเสริฐที่สุด

อิมามอัลสะฟารีญี (1991: เล่ม 2 หน้า 377) มีทัศนะว่า นักอรรถาธิบายอัลกุรอานได้มีมติว่าประชาชาติที่ดียิ่งในโองการนี้ คือ บรรดาเศาะหาบะฮ์

﴿وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَىٰ لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا ۚ﴾

ความว่า “อัลลอฮ์ทรงสัญญาว่าบรรดาผู้ศรัทธาในหมู่พวกเจ้า และบรรดาผู้กระทำความดีทั้งหลายว่า แน่นอนพระองค์จะทรงให้พวกเขาเป็นตัวแทนสืบช่วงในแผ่นดิน เสมือนดังที่พระองค์ทรงให้บรรดาชนก่อนพวกเขา เป็นตัวแทนสืบช่วงมาก่อนแล้ว และพระองค์จะทรงทำให้ศาสนาของพวกเขาซึ่งพระองค์ทรงโปรดปรานเป็นที่มั่นคงเป็นเกียรติแก่พวกเขา และแน่นอนพระองค์จะทรงเปลี่ยนแปลงให้พวกเขาได้รับความปลอดภัยหลังจากความกลัวของพวกเขา โดยที่พวกเขาจะต้องเคารพภักดีข้าไม่ตั้งภาคีอื่นใดต่อข้า”

(อันนูร, 24: 55)

ในภาพรวมแล้ว โองการนี้พระองค์ได้สัญญาแก่ผู้นำที่มีอำนาจในการปกครองจากประชาชาติของมุฮัมมัดว่าให้ศาสนาของพวกเขาเป็นศาสนาที่มั่นคงและมีเกียรติแก่พวกเขา พระองค์จะเปลี่ยนแปลงให้ได้รับความปลอดภัยหลังจากความกลัว ซึ่งสัญญานั้นจะลุล่วงด้วยดีต้องอาศัยสองสิ่งที่สำคัญ คือ ศรัทธามั่นต่อพระองค์ และกระทำแต่ความดี จะเห็นได้ว่าพระองค์ได้สัญญาแก่ท่านรซูลุลลอฮฺ ﷺ และผู้ที่อยู่ร่วมกับท่านจากบรรดาเศาะหาบะฮ์เป็นต้น (นาศิร อิบน์ อะลี อาอิฏ อัล ชัยคุ, 1995: เล่ม 1 หน้า 69)

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَاوَأُوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ﴾

ความว่า “และบรรดาผู้ที่ศรัทธา และอพยพ และต่อสู้ในทางของอัลลอฮ์ และบรรดาผู้ที่ให้ที่พักอาศัย และช่วยเหลือกัน ชนเหล่านั้นแหละคือผู้ศรัทธาโดยแท้จริง ซึ่งพวกเขาจะได้รับการอภัยโทษ และเครื่องยังชีพอันมากมาย” (อัลอันฟาล, 8: 74)

ในโองการนี้พระองค์ได้กล่าวถึงคนสองกลุ่มที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน คือ กลุ่มมุฮาญิรีน (ชาวมักกะฮ์ที่อพยพสู่เมืองมะดีนะฮ์) เป็นกลุ่มแรกที่ศรัทธาต่อท่านรซูลุลลอฮ์ ﷺ และอพยพทั้งเมืองมักกะฮ์ซึ่งเป็นบ้านเกิดเมืองนอนของพวกเขา และทิ้งทรัพย์สิน ลูกหลานเพื่อศาสนาของพระองค์ เพราะพวกเขาเชื่ออย่างลึกซึ้งว่าศาสนาที่แท้จริง ณ พระองค์นั้น คือศาสนาอิสลาม และกลุ่มที่สองคือ ชาวอันศอร (ชาวมะดีนะฮ์) นอกจากพวกเขาศรัทธาต่ออัลลอฮ์และรซูลแล้ว พวกเขายังได้ให้ที่พักอาศัย และให้ความช่วยเหลือแก่ชาวมุฮาญิรีนที่อพยพมายังเมืองมะดีนะฮ์ พร้อมกับให้ความคุ้มครองและต่อสู้กับศัตรูต่างๆ เพื่อปกป้องศาสนาและรซูล ﷺ ของพระองค์อีกด้วย โดยที่พระองค์กล่าวว่าพวกเขาเป็นผู้เต็มเปี่ยมด้วยความศรัทธาต่อพระองค์

﴿وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ﴾

ความว่า “และบรรดาชนรุ่นแรกในหมู่ผู้อพยพ (ชาวมุฮาญิรีน) และในหมู่ผู้ให้ความช่วยเหลือ (ชาวอันศอร) และบรรดาผู้ดำเนินตามพวกเขาด้วยความดีนั้น อัลลอฮ์ทรงพอพระทัยในพวกเขา และพวกเขาก็พอใจในพระองค์ด้วย และพระองค์ทรงเตรียมไว้ให้พวกเขาแล้ว ซึ่งบรรดาสวนสวรรค์ที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านอยู่เบื้องล่าง พวกเขาจะพำนักอยู่ในนั้นตลอดกาล นั่นคือ ชัยชนะอันใหญ่หลวง” (อัลเตาบะฮ์, 9:100)

ในโองการนี้พระองค์ได้สรรเสริญบรรดามุฮาญิรีน อันศอร และผู้ที่เดินรอยตามพวกเขา อย่างชัดเจน ซึ่งพระองค์ทรงพอพระทัยในความศรัทธาและการกระทำของพวกเขา และเขาเหล่านั้นก็พอใจในพระองค์อัลลอฮ์ด้วยที่พระองค์ได้ให้สวนสวรรค์ที่เต็มไปด้วยความสุขสำราญตลอดกาลนานแก่พวกเขา

สาระสำคัญของโองการที่ได้ยกมานี้ คือ พระองค์อัลลอฮ์ได้สรรเสริญบรรดาเศาะหาบะฮ์ทั้งหลาย โดยเฉพาะชาวมุฮาญิรีน และชาวอันศอร ที่อุทิศตนทั้งกายและทรัพย์สินในการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม และปกป้องอิสลามจากศัตรูที่มุ่งทำลาย เพื่อให้ศาสนาของพระองค์จะได้ยืนหยัดต่อไป

﴿لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَءُوفٌ رَّحِيمٌ﴾

ความว่า “แท้จริงอัลลอฮ์ทรงอภัยโทษให้แก่ท่านรซูล ﷺ ชาวมุฮาญิรีน และชาวอันศอรแล้ว ซึ่งเขาเหล่านั้นได้ปฏิบัติตามเขา (รซูล) ในยามคับขันหลังจากที่จิตใจของชนกลุ่มหนึ่งในพวกเขาเกือบจะหนีเหินออกจากความจริง แล้วพระองค์ก็ทรงอภัยโทษให้แก่พวกเขา แท้จริงพระองค์นั้นเป็นผู้ทรงเมตตา ผู้ทรงกรุณาอยู่เสมอ” (อัลเตาบาฮะฮ์, 9: 117)

โองการนี้พระองค์ได้กล่าวสรรเสริญท่านรซูล ﷺ และบรรดาเศาะหาบะฮ์ที่เป็นชาวมุฮาญิรีน และชาวอันศอร ด้วยความปรานีของพระองค์ที่ทรงให้อภัยโทษแก่พวกเขาและพระองค์ทรงยกย่องพวกเขาตามที่พวกเขาได้ปฏิบัติตามท่านรซูล ﷺ ในขณะที่พวกเขาได้ออกศึกกับท่านรซูลในสงครามตะบูกในเวลานั้นเป็นช่วงฤดูร้อน และแห้งแล้งมาก ขาดเสบียงอาหาร และสัตว์พาหนะเพื่อจะไปออกศึก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เศาะหาบะฮ์บางท่านไม่อยากร่วมออกศึกกับท่าน (ในยามที่คับขัน) กระนั้นก็ตามพระองค์ทรงอภัยแก่บรรดาพวกเขา เพราะพระองค์ทรงรู้ความจริงและความบริสุทธิ์ที่อยู่ในจิตใจของพวกเขา

﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أَثَرِ السُّجُودِ﴾

ความว่า “มุฮัมมัดเป็นรซูลของอัลลอฮ์และบรรดาผู้ที่อยู่ร่วมกับเขา เป็นผู้ที่มีเข้มแข็งกล้าหาญต่อพวกปฏิเสธศรัทธา เป็นผู้เมตตาสงสารระหว่างพวกเขาเอง เจ้าจะเห็นพวกเขาเป็นผู้รู้กัวะ (กัม) ผู้สัจสุต (กราบ) โดยแสวงหาคุณความดีจากอัลลอฮ์และความโปรดปราน (ของพระองค์) เครื่องหมายของพวกเขาอยู่บนใบหน้าของพวกเขาเนื่องจากร่องรอยแห่งการสัจสุต”

(อัลฟัตหุ, 48: 29)

ในโองการนี้พระองค์ทรงสรรเสริญบรรดาเศาะหาบะฮ์อีกเช่นกัน ซึ่งได้บอกถึงคุณลักษณะบางอย่างของพวกเขา คือ เข้มแข็งต่อบรรดาผู้ปฏิเสธ และนอนน้อมระหว่างผู้ศรัทธาด้วยกัน และพวกเขามีแต่กระทำความดีด้วยความบริสุทธิ์ ซึ่งพระองค์ทรงให้เครื่องหมายบนใบหน้าของพวกเขา เป็นการตอบแทนจากพระองค์จากสิ่งที่พวกเขาได้ศรัทธาและปฏิบัติ

อิบน์กุษัยร (1985: เล่ม 3 หน้า 365) มีทัศนะว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์มีความตั้งใจที่แน่วแน่ และบริสุทธิ์ต่อพระองค์ ตลอดจนความดีต่างๆ ที่พวกเขาได้ปฏิบัติได้รับการยอมรับ ดังนั้นเมื่อคนใดแลเห็นพวกเขา จะเกิดความสนใจในความสัจจะและความดีงามที่มีอยู่ในพวกเขา

﴿لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَنزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا قَرِيبًا﴾

ความว่า “แท้จริงพระองค์อัลลอฮ์ทรงพอพระทัยต่อบรรดามุอฺมินทั้งหลายที่ให้การสัตยาบันต่อเจ้า (อุมมุฮัมมัด) ได้ (ร่วมเงา) ต้นหนึ่ง (ณ หุฎัยยะฮ์) และพระองค์ทรงรู้สิ่งที่อยู่ในใจพวกเขา หลังจากนั้นพระองค์ได้ประทานความสงบแก่พวกเขา และพระองค์ทรงตอบแทนพวกเขาด้วยการพิชิต (เมืองมะกะฮ์) ในเวลาอันใกล้” (อัลฟัตหุ, 48: 18)

โองการต่างๆ ที่ได้ยกมา ณ ที่นี้เป็นส่วนหนึ่งจากหลายๆ โองการที่บ่งบอกถึงความประเสริฐและความมีคุณธรรมของบรรดาเศาะหาบะฮ์ ซึ่งพวกเขาเหล่านั้นมีความศรัทธาต่อพระองค์ และปฏิบัติหลายสิ่งหลายอย่าง ที่ผู้อื่นนอกจากพวกเขาไม่สามารถที่จะเลียนแบบได้ นั่นคือ พวกเขาได้ร่วมชีวิตและเป็นสหายที่ดีกับท่านรซูล ﷺ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะไม่ปรากฏอีกแล้วในโลกนี้

ความประเสริฐของเศาะหาบะฮ์ที่ปรากฏในอัลหะดีษ

ตำราหะดีษต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบันเต็มไปด้วยบทบรรยายงานที่บันทึกความประเสริฐของเศาะหาบะฮ์ รายงานบางสายกล่าวถึงลักษณะทั่วไปของพวกเขา และบางสายกล่าวถึงเฉพาะลักษณะบุคคลบางคนในหมู่พวกเขา สายรายงานเหล่านั้นมีทั้งหะดีษเศาะเหียฮ์ หะดีษหะซัน และหะดีษฎะอียะฮ์

อัลบุคอรียฺ ได้ตั้งชื่อบทหนึ่งในหนังสือเศาะเหียฮ์ของท่านว่า “ความประเสริฐของบรรดาเศาะหาบะฮ์” ท่านได้รายงานหะดีษหลายบทที่ย้ำถึงความประเสริฐของพวกเขา เช่นรายงานจาก อิมรอน อิบน์ หุศัยนุ ทานรฎูล ฎ็ะ กล่าวไว้ว่า “**ประชาชาติของฉันที่ดีที่สุด คือ ประชาชาติที่อยู่ในยุคของฉัน และยุคต่อจากฉัน อีก 3 ยุค**” อิมรอน อิบน์ หุศัยนุ รายงานว่า ฉันจำไม่ได้ว่าท่านรฎูล ฎ็ะ กล่าวถึงยุคหลังจากยุคท่านนั้นอีก 2 ยุค หรือ 3 ยุค (อัลบุคอรียฺ : 3450)

มีบทหะดีษที่บันทึกคล้ายกับบทนี้อีกหลายบท เช่นรายงานของอิมามมุสลิมท่านรฎูลกล่าวไว้ว่า “**ประชาชาติของฉันที่ดีที่สุด คือ ประชาชาติที่อยู่ในยุคของฉัน และยุคต่อจากยุคฉันอีก 2 ยุค หรือ 3 ยุค**” (มุสลิม: 2534 - 2535)

และปรากฏในบทหะดีษที่รายงานโดยมุสลิมซึ่งท่านรฎูล ฎ็ะ กล่าวไว้ว่า “**พวกเจ้าจงอย่าใส่ร้ายป้ายสีเศาะหาบะฮ์ของฉันเพราะถ้าพวกท่านคนหนึ่งบริจาครองคำปริมาณเท่ากับขนาดของภูเขาฮุด พวกท่านก็ยังไม่ถึงระดับของพวกเขาแม้เพียงครึ่งหนึ่งก็ตาม**” (มุสลิม: 2540)

และปรากฏในรายงานของอัตติรมิซียฺซึ่งท่านรฎูล ฎ็ะ ได้กล่าวเกี่ยวกับเศาะหาบะฮ์ว่า “**ผู้ใดที่มีชีวิตอยู่ (หลังจากฉันเสียชีวิตไป) เขาจะได้รับความแตกแยกอันมากมาย ฉะนั้นพวกเจ้าจงยึดมั่นสุนนะฮ์ (แนวทาง) ของฉัน และสุนนะฮ์ของบรรดาผู้นำ(คุลาฟาฮ์)ที่ได้รับทางนำ(จากพระองค์) เจ้าจงกัดมันด้วยฟันกราม(จงยึดมันอย่างมั่นคง) และจงหลีกเลี่ยงจากสิ่งอูฐริทั้งหลาย แท้จริงสิ่งอูฐริทั้งหลายนั้นจะนำมาซึ่งความหลงทาง**” (อัตติรมิซียฺ: 2676)

และอิมามมุสลิมรายงานจากอบูบรุตะฮ์รายงานจากบิดาของเขา ว่า “พวกเราได้ละหมาดมัฆริบกับท่านรฎูล ฎ็ะ จากนั้นพวกเรากล่าวว่า พวกเราควรมานั่ง(ที่นี่ก่อน)จนกว่าจะละหมาดอิชากับท่าน และพวกเราก็นั่ง(ณ มัสยิด) จากนั้นท่านรฎูล ฎ็ะ ก็ออกมาพร้อมกล่าวว่า “**พวกเจ้ายังอยู่ที่นี้หรือ**” เราตอบท่านว่า โอ้ท่านรฎูล พวกเราได้ร่วมละหมาดมัฆริบกับท่าน แล้วพวกเราพูดว่า เราควรนั่งที่นี่จนกว่าจะได้ร่วมละหมาดอิชากับท่าน หลังจากนั้นท่านรฎูล ฎ็ะ กล่าวว่า “**พวกเจ้าดีแล้ว และพวกเจ้าทำถูกแล้ว**” และท่านรฎูลก็เงยศีรษะสูฟ้า (แท้จริงท่านเงยศีรษะขึ้นสูฟ้าเสมอ) พร้อมกล่าวว่า “**บรรดาดวงดาวนั้นเป็นอะมะนะฮ์แก่ฟ้า เมื่อดวงดาวหายไปท้องฟ้าจะมาแทนที่ และฉันเป็นอะมะนะฮ์แก่เศาะหาบะฮ์ของฉัน เวลาฉันเสียชีวิตไปแล้ว บรรดาเศาะหาบะฮ์ของฉันก็จะมาเยือนตามที่สัญญาและเศาะหาบะฮ์ฉันเป็นอะมะนะฮ์แก่ประชาชาติของฉัน เมื่อเศาะหาบะฮ์ของฉันเสียไปประชาชาติของฉันก็จะมาตามนัด**” (มุสลิม: 2531)

นอกจากนี้แล้วมีหะดีษอีกหลายบทที่กล่าวถึงความประเสริฐของบรรดาเศาะหาบะฮ์ทั้งหลาย จากความดีงามที่มีอยู่ในพวกเขา ท่านรฎูล ฎ็ะ จึงสั่งให้ผู้ที่เกิดในยุคหลังจากพวกเขาให้เดินตามรอยของพวกเขา และให้ความเคารพ และปลุกฝังความรักต่อพวกเขา และท่านได้ระบุว่าความพิณาศจะเกิดกับผู้ที่สับสนหรือประณามพวกเขาในวันฟื้นคืนชีพ

ลำดับความประเสริฐของเศาะหาบะฮ์

อับดุลลอฮ์ อิบน์ อะหมัด อิบน์ หัมบัล (1985: 235) กล่าวว่า ผู้ที่ประเสริฐที่สุดในประชาชาตินี้ คือ อบูบักร์ อัศศิดดีก อุมัร อิบน์ลค็อฏฏอบ อุษมาน อิบน์อัฟฟาน และอะลี อิบน์ อบีฏอลิบ ตามลำดับ และ

มุฮัมมัด อัซซะฟารีญี (1991: 2/354-355) กล่าวว่า นักปราชญ์มุสลิมได้ลง (มติเอกฉันท์) ว่าบุคคลที่มีความประเสริฐหลังจากท่านรซูลนั้น คือ บรรดาเศาะลัฟะฮ์ทั้งสี่ท่าน เริ่มด้วยท่านอับู บักรฺ และท่านอุมัร อิบน์ คอฎฏ็อบ ตามลำดับ จากนั้นพวกเขาได้มีความเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับบุคคลที่ประเสริฐกว่าหลังจากอับู บักรฺ และอุมัร ซึ่งนักปราชญ์ส่วนใหญ่โดยเฉพาะอิมามอะหมัด อิมามชาฟีอียฺ และรายงานที่แพร่หลายที่สุดจากมาลิก เห็นว่า ท่านอุษมาน อิบน์ อัฟฟาน และท่านอะลี อิบน์ อับีฏอลิบ ตามลำดับ

นอกเหนือจากบรรดาเศาะลัฟะฮ์ทั้งสี่ท่านแล้ว ยังมีเศาะหาบะฮ์อีกหลายท่านที่มีความประเสริฐซึ่งท่านรซูลได้ยืนยันว่าพวกเขาได้เข้าสวรรค์ พวกเขาเหล่านั้นประกอบด้วย อับู อุบัยดะฮ์ อิบน์ ญุรรอฮ์ ฏอลหะฮ์ อิบน์ อุบัยดิลละฮ์ อัลซุเบร อิบน์ เหาวาม ชะอูด อิบน์ อบี วักกอศุ สะอิด อิบน์ ซัยดฺ อับดุลรอฮฺมาน อิบน์ เหาฟฺ ต่อจากนั้นบรรดาเศาะหาบะฮ์ที่เข้าร่วมทำสงครามบัตร์กับท่านรซูล บรรดาเศาะหาบะฮ์ที่ให้สัตยาบันต่อท่านรซูลได้ตั้งแต่ที่เรียกว่า บัยอะฮ์ อัล ธิววาน บรรดาเศาะหาบะฮ์ที่เข้าร่วมทำสงครามอุหนฺกับท่านรซูล และบรรดาเศาะหาบะฮ์ทั่วไป ต่างมีความประเสริฐอันเนื่องด้วยพวกเขาได้เป็นสหายและอัครสาวกของท่านรซูล

ความอะดะละฮ์ (ยุติธรรม) ของเศาะหาบะฮ์

ความอะดะละฮ์ (ยุติธรรม) ของเศาะหาบะฮ์หมายถึง การที่พวกเขามีความซื่อตรง เทียงธรรมและสัตย์จริง ไม่มีลักษณะของมุนาฟิก(หน้าไหว้หลังหลอก) โกหก ลามก ผิดศีลธรรมและนอกกริต เนื่องจากพวกเขาศรัทธาต่อพระองค์อัลลอฮ์และยอมรับโอองการของพระองค์อย่างล้าเลิศ และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ทั้งในชีวิตของปัจเจกบุคคลและชีวิตในสังคม และศรัทธาต่อรซูล ﷺ สนับสนุนช่วยเหลือต่อสู้ดิ้นรนด้วยชีวิตและทรัพย์สิน พิทักษ์รักษาและถ่ายทอดศาสนาไปยังพวกเรา กระทำทุกอย่างไปตามกรอบเจตนารมณ์ของชะรีอะฮ์ ห่างไกลจากความชั่ว พวกเขาใส่ใจกับการละหมาด และให้ความสำคัญกับอะคีเราะฮ์ (ปรโลก) มากกว่าดุนยา (โลกนี้)

ความซื่อตรง เทียงธรรมและสัตย์จริง และความสมบูรณ์ของพวกเขามิใช่เป็นภาวะ มะอฺศูม (ไร้บาป) เนื่องจากภาวะไร้บาปนั้นมีอยู่เฉพาะในผู้ที่เป็นนบีและรซูลของอัลลอฮ์เท่านั้น

การที่พวกเขาถ่ายทอดโอองการอัลกุรอาน และรายงานหะดีษจากท่านรซูล ﷺ เราสามารถรับรายงานจากพวกเขาโดยที่ไม่จำเป็นต้องสืบค้นหาประวัติ หรือสถานภาพของพวกเขาแต่อย่างใด อัลเคาะฎิบบ อัลบัฆดาดี (1405: 63-64) กล่าวว่า “หะดีษทุกหะดีษเราไม่สามารถนำไปรายงานและปฏิบัติได้นอกจากหะดีษนั้นมีสายรายงานที่ติดต่อกันถึงท่านรซูล ﷺ และยืนยันแน่ชัดว่าผู้รายงานทุกคนล้วนเป็นผู้ที่ซื่อตรง เทียงธรรม และมีคุณธรรม ยกเว้นบรรดาเศาะหาบะฮ์กล่าวคือสามารถรับรายงานของพวกเขาได้โดยมิต้องพิจารณาบุคลิกภาพของพวกเขาแต่ประการใด เนื่องจากพระองค์อัลลอฮ์ได้ยืนยันในอัลกุรอานว่าพวกเขาเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ มีคุณธรรม จริยธรรม และเทียงธรรม”

นักปราชญ์มุสลิมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า บรรดาเศาะหาบะฮ์ของท่านรซูล ﷺ เป็นผู้ที่มีอะดะละฮ์ โดยไม่ยกเว้น เนื่องจากพระองค์อัลลอฮ์ได้สรรเสริญ และยกย่องพวกเขาในคัมภีร์อัลกุรอาน ในฐานะที่พวกเขาเป็นสหายและอัครสาวกของท่าน ช่วยเหลือท่าน ทั้งบ้านทั้งเมืองสู่แนวทางของท่าน ออกญิฮาด (รบ) พร้อมกับท่าน และปฏิบัติสิ่งต่างๆ ที่ศาสนากำหนด ตามที่พระองค์อัลลอฮ์ได้บัญญัติไว้ ดังนั้นการที่พวกเขาได้รายงานหลักการศาสนาและหะดีษต่างๆ สามารถที่จะรับได้โดยไม่จำเป็นต้องศึกษาหาข้อมูลประวัติส่วนตัว และความอะดะละฮ์ของพวกเขา

อิมามเคาะฎิบบ อัลบัฆดาดี (1405: 67) ได้รวบรวมหลักฐานต่างๆ จากอัลกุรอาน และอัลหะดีษที่ระบุถึงความอะดะละฮ์ของเศาะหาบะฮ์ทุกท่าน ซึ่งท่านกล่าวว่า “นี่เป็นแนวทางของนักปราชญ์ทั้งมวล

(ว่าอิจมาอูในความอะดะละฮฺของเหล่าเศาะหาบะฮฺ) และแนวของผู้ที่เราสามารถรับในคำพูดของเขา จากบรรดาฟุเกาะฮฺอู (นักนิติศาสตร์อิสลาม) เป็นต้น“

อิบน์อับดุลบรีญ (ม.ป.ป.: เล่ม 1 หน้า 8) กล่าวว่า “บรรดาเศาะหาบะฮฺไม่จำเป็นที่เราต้องศึกษาพฤติกรรมของพวกเขา เนื่องจากบรรดานักปราชญ์สายอะฮฺลิซุนนะฮฺได้มีมติอิจมาอูว่าบรรดาเศาะหาบะฮฺเป็นคนที่มื่ออะดะละฮฺ“

อิมามอัลหะเราะมะยีน กล่าวว่า " สาเหตุที่อาจไม่จำเป็นต้องพิจารณานุคลิกภาพของพวกเขา เนื่องจากว่าพวกเขาเป็นผู้ที่ถ่ายทอดชะรีอะฮฺ (บัญญัติอิสลามต่างๆ แก่ชนรุ่นหลัง) ถ้าหากว่าไม่ยอมรับรายงานจากพวกเขา แน่ชะรีอะฮฺดังกล่าวสามารถยืนหยัดในช่วงสมัยของท่านรซูล ﷺ เท่านั้น จะไม่สามารถแพร่หลายมาถึงสมัยหลังได้ “(อ้างในอัลสะคอวีย, 1993: 3/94)

อิบน์เศาะลาหฺ (1993: 286 - 287) กล่าวว่า “เศาะหาบะฮฺทุกท่านมีคุณลักษณะพิเศษ กล่าวคือ จะไม่ถามเรื่องอะดะละฮฺหนึ่งคนใดของพวกเขา เนื่องจากบทบัญญัติจากอัลกุรอานและบทอัลหะดีษได้รับรองในความอะดะละฮฺของพวกเขาและมวลประชาชาตินี้ไม่มีมติอิจมาอูว่า พวกเขาเป็นผู้ที่มีอะดะละฮฺ“

อิบน์หะญูร อัลอัศกอละนีย (1995: 1/162) กล่าวว่า “บรรดาอะฮฺลิซุนนะฮฺมีมติอิจมาอูว่าเหล่าเศาะหาบะฮฺทุกท่านมีความอะดะละฮฺ ทศนะนี้ไม่มีผู้ใดคัดค้านนอกจากกลุ่มมุบตะดีอะฮฺ (พวกที่ชอบทำสิ่งอุตริต่างๆ ในศาสนา) เท่านั้น“

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่าบรรดานักปราชญ์มุสลิมมีมติอิจมาอูว่าบรรดาเศาะหาบะฮฺทุกท่านมีความอะดะละฮฺ โดยอาศัยหลักฐานต่างๆ ที่ถูกต้อง และชัดเจนโดยไม่จำเป็นที่เราต้องศึกษาถึงประวัติส่วนตัว และพฤติกรรมของพวกเขา เนื่องจากว่า พระองค์อัลลอฮฺ และท่านรซูลุลลอฮฺ ﷺ ได้ยืนยันและยอมรับในตัวพวกเขา

ความสำคัญของอะดะละฮฺ (ยุติธรรม) เศาะหาบะฮฺ

เป็นที่ทราบกันดีว่าแหล่งอ้างอิงปฐมภูมิในอิสลามนั้นมี 2 แหล่งที่สำคัญ คือ คัมภีร์อัลกุรอาน และซุนนะฮฺของท่านรซูลุลลอฮฺ ﷺ ผู้ใดยึดมั่นสอง แหล่งนี้ เขาย่อมอยู่ในหนทางที่ถูกต้องและเที่ยงตรง ดังที่ท่านรซูล ﷺ ได้กล่าวว่า “ฉันได้ทอดทิ้งแก่พวกเจ้า 2 สิ่ง (ที่สำคัญ) ตราบใดที่พวกเจ้ายึดมั่นใน 2 สิ่งนี้ พวกเจ้าจะไม่หลงผิดตลอดกาล (นั่นคือ) คัมภีร์อัลกุรอาน และซุนนะฮฺของฉัน” อัลกุรอานที่พระองค์อัลลอฮฺได้ประทานแก่ท่านรซูลุลลอฮฺ ﷺ นั้นเป็นทางนำ (สุตา) แก่ผู้ที่ยำเกรงต่อพระองค์ เป็นธรรมนูญและกฎระเบียบในวิถีชีวิตของมุสลิม

ท่านรซูล ﷺ ได้ถ่ายทอดความรู้ และวิทยาการต่างๆ จากโองการอัลกุรอานแก่บรรดาเศาะหาบะฮฺพร้อมอธิบายความหมายแก่พวกเขา และการกระทำหรือการปฏิบัติของท่านเป็นแม่พิมพ์ที่สำคัญสำหรับพวกเขาในการเลียนแบบ และเดินรอยตาม

นอกจากนั้นแล้วบรรดาเศาะหาบะฮฺเองได้ให้ความสำคัญในการรับความรู้ จากท่าน อุมัรฺกล่าวว่า” แท้จริงฉันมีเพื่อนบ้านเป็นชาวอันศอรฺจากตระกูลอุไมยะฮฺ อิบน์ไซดฺ เราได้จัดเวรกันในการรับฟังความรู้จากท่านรซูล ﷺ โดยที่ฉันและเขาได้สลับเปลี่ยนกันเข้าหาท่านแบ่งเป็นคนละวัน เมื่อฉันไปหาท่านรซูล ﷺ ในวันที่เขาไปทำมาหากินฉันจะถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากท่านรซูล ﷺ แก่เขา และเมื่อวันไหนฉันไปทำมาหากินเขาจะปฏิบัติต่อฉันอย่างที่ฉันปฏิบัติต่อเขา” (อัล-บุคอรี: 87)

จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ชี้ให้เห็นว่าบรรดาเศาะหาบะฮฺนั้นมีความตั้งใจมุ่งมั่นในการใฝ่หาวิชาความรู้จากท่านรซูล ﷺ แต่ถ้าสมมุติว่าพวกเขาเป็นคนปฏิเสธ ไม่สัตย์จริง และทรยศต่อท่านรซูล ﷺ ก็หมายความว่าศาสนาทั้งศาสนาแม้กระทั่งอัลกุรอานและซุนนะฮฺจะต้องพังทลาย เราจะไม่ว่าซุนนะฮฺของ

ท่านรซูล ﷺ มีอะไรบ้าง และเราจะไม่แน่ใจอัลกุรอานเพราะสิ่งเหล่านี้ได้ถ่ายทอดถึงเรา ผ่านเศาะหาบะฮ์ทั้งสิ้น การสงสัยในเรื่องความซื่อสัตย์และคุณธรรมและเที่ยงธรรมของพวกเขาแม้เพียงเล็กน้อยก็จะถือว่าเป็นการกล่าวหาท่านรซูล ﷺ ด้วยเช่นกันในฐานะที่ท่านปกปิดความจริงเกี่ยวกับพวกเขาทั้งๆ ที่ท่านเองก็ทราบดี แต่ท่านไม่ยอมบอกเล่าให้ผู้อื่นทราบซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้อย่างเด็ดขาด

บทสรุป

จากข้อมูลเรื่อง เศาะหาบะฮ์: กัลยาณชนที่ถูกคัดเลือก สามารถสรุปได้ว่า เศาะหาบะฮ์เป็นอัครสาวกของท่านรซูล ﷺ ที่มีความประเสริฐได้รับคัดเลือกจากพระองค์อัลลอฮ์เพื่อรับช่วงจากท่านในการสืบทอดศาสนาอิสลามสู่ชนรุ่นหลัง พวกเขามีความพยายามในการรักษาและถ่ายทอดศาสนาของพระองค์ และพวกเขาได้มุ่งมั่นในการรายงานหลักการของศาสนา และหะดีษต่างๆ สู่ชนรุ่นหลังด้วยความอะมานะฮ์ และความอะดะละฮ์ ถ้าหากพวกเขาเป็นคนเลว ไม่สัตย์จริง หรือเป็นคนกลับกลอก ศาสนาทั้งศาสนาแม้กระทั่ง อัลกุรอานและสุนนะฮ์ของท่านรซูลจะต้องประสบกับความเสียหายมลายี่สิ้น เราจะไม่ว่าสุนนะฮ์ของท่านรซูลมีอะไรบ้างและเราจะไม่แน่ใจอัลกุรอานเพราะสิ่งเหล่านี้ได้ถ่ายทอดถึงเรา ผ่านบรรดาเศาะหาบะฮ์ทั้งสิ้น

เอกสารอ้างอิง

สมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย. 1419. พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทย.

มะดีนะฮ์: ศูนย์กษัตริย์พะฮัด เพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.

มุสลิม อิบน์ อัลหะญาญ อัลนิสาบูรีย. 1995. อัล ยามิอ อัล เศาะเหียหฺ มุสลิม. เบรุต: ดาร อิบน์ หัซมี.

มุฮัมมัด ยูซุฟ อันนัซรอมี. 1986. อัชชีอะฮ์ ฟิล มีซาน. ญิดดะฮ์: ม.ป.ช.

นาซีร อิบน์ อะลี อาอิฏ อัล ชัยค. 1995. อะกิดะฮ์ อะฮ์ลิสสุนนะฮ์ วัล ญะมาอะฮ์ ฟิเศาะหาบะฮ์

อัลกิรออม. วิทยา: อรัชด.

สัยยิด กุฎบ. 1985. มะอาลิม ฟิฏฎะฮ์ริก. คูเวต: มัตบะอะฮ์ อัล ฟาฮอล.

อุมมู ฮานี. 2543. ขอลบล้างคำใส่ไคล้ให้เศาะหาบะฮ์. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท เพรส.

อิบน์กะษีร, อิสมาอีล อิบน์ อุมร์. ม.ป.ป. อัลบิฎายะฮ์ วันนิฮายะฮ์. เบรุต: อัลมักดับ อัล อิสลามีย.

อิบน์กะษีร, อิสมาอีล อิบน์ อุมร์. 1994. อัลบาอิช อัลหะชีษ. วิทยา: ดารุสสะลาม.

อิบน์กะษีร, อิสมาอีล อิบน์ อุมร์. 1999. ตัฟสีร์ อัลกุรอาน อัลกะรีม. เบรุต: อัลรอยยาน.

อิบน์ अबดุลบารี, อบู อุมร์ ยูซุฟ อิบน์ अबดุลลอฮ์ อิบน์ มุฮัมมัด อิบน์ अबดุลบารี อัล นัมรีย. ม.ป.ป. อัลอิสติ

อาบ ฟิ อัลมาอา อัลเศาะหาบะฮ์. เบรุต: ดารุลกุฎบ อัลอะรอเบีย.

อิบน์หะญัร, อะห์มัด อิบน์ อลี อิบน์ หะญัร อัลอัศกออลานีย. 1989. ฟัตหุลบารีย. เบรุต: ดาร อัลกุฎบ อัลอิสลามียะฮ์.

อิบน์หะญัร, อะห์มัด อิบน์ อลี อิบน์ หะญัร อัลอัศกออลานีย. 1995. อัลอิศออะฮ์ ฟิ ตัมยิซ อัลเศาะหาบะฮ์. เบรุต: ดาร อัลกุฎบ อัลอิสลามียะฮ์.

อิบน์หะญัร อัลไฮษะมี, อบู อัล अबบาซ อะฮ์มัด อิบน์ มุฮัมมัด อิบน์ อลี อิบน์หะญัร อัลไฮษะมี. 1983.

อัชชะวาญิร อัน อิกติรอฟีล กะบาอิร. เบรุต: ดารุลฟิกร.

อิบน์ชะฮุด, มุฮัมมัด อิบน์ ชะฮุด. 1990. อัลญะวะบะกอต อัล กุบรอ. เบรุต: ดารุล กุฎบ.

อิบน์ เศาะลาหฺ. ตะกียุดดีน อุษมาน อิบน์ अबดุลรอฮ์มาน อิบน์ เศาะลาหฺ. 1993. มุกีออดดีมะฮ์ อิบน์ เศาะลาหฺ ฟิ อุลุมิลหะดีษ. เบรุต: มุฮัสสะซะฮ์ อัล กุฎบ อัลชะกะอียะฮ์.

- อับดุลนิฮาม, อับดุลมุฮัมมัด อับดุลมาลิก อับดุลนิฮาม อัลหุมาญรี. 1993. **อัลลีเราะฮ์ อันนะบะวียะฮ์**. เบรุต: ดารุล กุตุบ อัล อะเราะบีย.
- อัครอม ฎิยาอู อัล อุมะรีย. 1998. **อัลลีเราะฮ์ อันนะบะวียะฮ์ อัลเศาะหีหะฮ์**. วิทยา: อัลอุไบกัน.
- อัสซะฮะบีย, มุฮัมมัด อิบน์ อะฮ์มัด อิบน์ อุษมาน อัสซะฮะบีย. 1413. **ลียะอิลาม อันนุบะลาอ**. เบรุต: มุฮัมมัดสะฮ์ อัลริสาละฮ์.
- อัสติรมิซีย, อับดุลฮะซัน มุฮัมมัด อิบน์ ฮะซัน อัสติรมิซีย. 1975. **อัลญามิอ อัลเศาะเหียฮ์**. ไคโร: มุสตาฟา อัลบาบีย.
- อัลเคาะฎีบ อัลบะชฎาดีย, อับดุล ญะฮ์มัด อิบน์ อลี อิบน์ ฆาบิต. 1405. **อัลกีฟายะฮ์ ฟิ อิลมิ อัลริวายะฮ์**. เบรุต: ดาร อัลกิตาบ อัลอะรอเบีย.
- อัลสะคอวี, มุฮัมมัด อิบน์ อับดุลรอฮ์มาน. 1993. **พัทหลมุฆีษ**. เบรุต: ดารุล กุตุบ อัล อิลมียะฮ์.
- อัลสะฟารีนีย, อับดุลอิสฮาก อิบรอฮีม อิบน์ มุฮัมมัด อิบน์ อิบรอฮีม. 1991. **ละวามิอุล อันวาร**. เบรุต: อัลมักตบ อัลอิสลามีย.
- อัญญะซะบีย, อับดุล ญะฮ์มัด มุฮัมมัด อิบน์ ญะฮ์มัด อัญญะซะบีย. 1992. **ยามิอ อัลบะยาน อัน ตะวีล อาย อัลกรุอัน**. เบรุต: ดารุลกุตุบ อัล อิสลามียะฮ์.
- อับดุลลอฮ์ อิบน์อะหมัด อิบน์หัมบัล. 1985. **อัลซุนนะฮ์**. เบรุต: ดารุลกุตุบอัลอิลมียะฮ์.
- อัลกุไลนีย, มุฮัมมัด อิบน์ ญะฮ์มัด อัลกุไลนีย. 1365. **อัลอุศูล มิน อัลกาฟีย**. เตหะราน: ดารุล กุตุบ อัลอิสลามีย.
- อัลบุคอรี, อับดุลลอฮ์ มุฮัมมัด บิน อิสมาอิล. 1993. **อัล ยามิอ อัล เศาะเหียฮ์ อัลบุคอรี**. เบรุต: อิบน์กะซีร์.
- อัญญะศอศ, อับดุล ญะฮ์มัด อิบน์ อลี อัล รอซี อัญญะศอศ. 1993. **อะหฺกาม อัลกรุอัน**. เบรุต: ดารุลฟีกรีย.
- ชะรีกะฮ์ ศอศร ลิบะรอมิจ อัลหาฐบ. 1996. **อัลกรุอัน อัลกะรีม**. ซีดี รวม. ม.ป.พ: ม.ป.ท.
- ชะรีกะฮ์ ศอศร ลิบะรอมิจ อัลหาฐบ. 1991. **เมาซุอะฮ์ อัลหะดีษ อัลจาซีฟ**. ซีดี รวม. ม.ป.พ: ม.ป.ท.